

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

2001 Julkaistu Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 2001 N:o 1144—1152

SISÄLLYS

N:o		Sivu
1144	Laki etsintä- ja pelastuspalvelua merellä koskevan vuoden 1979 kansainvälisen yleissopimuksen muutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta	3241
1145	Meripelastuslaki	3242
1146	Laki merilain 6 luvun muuttamisesta	3250
1147	Laki aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annetun lain muuttamisesta ...	3251
1148	Laki yksityisyyden suojasta televiestinnässä ja teletoiminnan tietoturvasta annetun lain 7 ja 18 §:n muuttamisesta	3252
1149	Laki hätäkeskuslain 8 §:n muuttamisesta	3253
1150	Laki pelastustoimilain 43 §:n muuttamisesta	3254
1151	Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta	3255
1152	Oikeusministeriön asetus velallisen maksukyvyyn arvioinnin perusteista yksityishenkilön velkajärjestelyssä	3256

N:o 1144

Laki

etsintä- ja pelastuspalvelua merellä koskevan vuoden 1979 kansainvälisen yleissopimuksen muutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Annettu Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 2001

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Etsintä- ja pelastuspalvelua merellä koskevan vuoden 1979 kansainvälisen yleissopimuksen 18 päivänä toukokuuta 1998 tehtyjen muutosten lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §
Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta voidaan antaa tasavallan presidentin asetuksella.

3 §
Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sisäasiainministeri *Ville Itälä*

HE 71/2001
HaVM 14/2001
EV 99/2001

N:o 1145

Meripelastuslaki

Annettu Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 2001

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan merellä vaarassa olevien ihmisten etsimiseen ja pelastamiseen, heille annettavaan ensiapuun sekä vaaratilanteeseen liittyvän radioviestinnän hoitamiseen (*meripelastustoimi*). Tässä laissa säädetään lisäksi merenkulun turvallisuusradioviestinnän vastuuviranomaisista, eräiden hätämerkinantovälineiden käyttämisen luvanvaraisuudesta sekä perustason sairaankuljetuksesta merialueella.

Tätä lakia ei sovelleta ihmishengen pelastamiseen satamassa maihin kiinnitettynä olevalla aluksella.

Aluksen ja siinä olevan lastin pelastamisesta sekä alusöljy- ja aluskemikaalivahingon torjunnasta säädetään erikseen.

2 §

Käsitteet ja määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *vaaratilanteella*:

a) tilannetta, jolloin vallitsee epävarmuus ihmisen turvallisuudesta merellä taikka jolloin muuten on aihetta ryhtyä toimenpiteisiin mahdollisen avuntarpeen selvittämiseksi;

b) tilannetta, jolloin voidaan olettaa ihmisen turvallisuuden vaarantuneen merellä tai jolloin avuntarpeen selvittämiseksi suoritettut tiedustelut ovat olleet tuloksettomia;

c) tilannetta, jolloin on ilmeistä, että ihminen on vaarassa merellä ja välittömän avun tarpeessa;

2) *etsintä- ja pelastusyksiköllä* (*Search and rescue unit, SRU*) alusta tai ilma-alusta, jossa on meripelastustoimen etsintä- ja pelastustehävän hoitamista varten koulutettu miehistö ja joka on tehtävän hoitamiseen varustettu;

3) *meripelastustoimen vastuualueella* (*Search and rescue region, SRR*) merialuetta, joka käsittää Suomen aluevedet, niillä olevan saariston sekä aluevesiin välittömästi liittyvän kansainvälisen merialueen osan, josta on naapurivaltioiden kanssa erikseen sovittu;

4) *meripelastuslohkolla* (*Search and rescue sub-region, SRS*) meripelastustoimen vastuualueen osa-aluetta, joka yleensä käsittää asianomaisen merivartioston valvonta-alueen ja lisäksi muun sen läheisyydessä olevan osan meripelastustoimen vastuualueesta sen mukaan kuin asiasta on tarkemmin sovittu tai määrätty sekä jolla asianomainen merivartiosto vastaa meripelastustoimesta;

5) *meripelastuskeskuksella* (*Maritime rescue co-ordination centre, MRCC*) erikseen määrättyä merivartioston johtokeskusta, joka on Suomen meripelastustoimen vastuualueen valtakunnallinen johtokeskus ja Suomen meripelastustoimen kansainvälinen yhteyspiste sekä joka huolehtii johtamis- ja viestitysvalmiuden jatkuvasta ylläpitämisestä ja etsintä- ja pelastustoiminnan johtamisesta meripelastuslohkonsa alueella;

6) *meripelastuslohkokeskuksella* (*Maritime rescue sub-centre, MRSC*) erikseen määrättyä

merivartioston johtokeskusta, joka huolehtii johtamis- ja viestitysvalmiuden jatkuvasta ylläpitämisestä sekä etsintä- ja pelastustoiminnan johtamisesta meripelastuslohkonsa alueella;

7) *meripelastusjohtajalla (Search and rescue mission co-ordinator, SMC)* meripelastuskeskuksessa tai meripelastuslohkokeskuksessa toimivaa rajavartiomiestä, jonka tehtävänä on johtaa etsintä- ja pelastustoimintaa;

8) *onnettomuuspaikan johtajalla (On-scene co-ordinator, OSC)* henkilöä, jonka tehtävänä on meripelastusjohtajan alaisuudessa johtaa ja sovittaa yhteen etsintä- ja pelastustoimintaa onnettomuusalueella;

9) *lentotoiminnan koordinaattorilla (Air-craft co-ordinator, ACO)* henkilöä, jonka tehtävänä on meripelastusjohtajan alaisuudessa johtaa ja sovittaa yhteen etsintä- ja pelastustoiminnan lentotoimintaa onnettomuusalueella;

10) *monialaonnettomuudella* onnettomuutta tai vaaratilannetta, jossa vaara uhkaa ihmishengen ohella ympäristöä, alusta, sen lastia tai muuta omaisuutta;

11) *perustason sairaankuljetuksella* hoitoa ja kuljetusta, jossa on riittävät valmiudet valvoa ja huolehtia potilaasta siten, ettei hänen tilansa kuljetuksen aikana odottamatta huonone, ja mahdollisuudet aloittaa yksinkertaiset henkeä pelastavat toimenpiteet;

12) *turvallisuusradioviestinnällä* radioviestintää, jota harjoitetaan ihmishengen tai omaisuuden turvaamiseksi ja pelastamiseksi.

3 §

Johtava meripelastusviranomainen

Rajavartiolaitos on johtava meripelastusviranomainen, joka vastaa meripelastustoimen järjestämisestä. Tässä tarkoituksessa se:

1) huolehtii meripelastustoimen suunnittelusta, kehittämisestä ja valvonnasta samoin kuin meripelastustoimeen osallistuvien viranomaisten ja vapaaehtoisten toiminnan yhteensovittamisesta;

2) johtaa ja suorittaa etsintä- ja pelastustoimintaa;

3) antaa meripelastustoimeen liittyvää johtamiskoulutusta sekä voi tarvittaessa antaa muutakin meripelastustoimeen liittyvää koulutusta ja valistusta.

4 §

Muut meripelastusviranomaiset

Hätäkeskuslaitos, ilmailuviranomaiset, Ilmatieteen laitos, kuntien palokunnat, merenkulkulaitos, Merentutkimuslaitos, poliisi, puolustusvoimat, sosiaali- ja terveystoimintaviranomaiset, tullilaitos ja ympäristöviranomaiset (*muu meripelastusviranomainen*) ovat rajavartiolaitoksen ohella velvollisia osallistumaan meripelastustoimen tehtäviin, jos se on niiden toimialaan kuuluvien tehtävien kannalta perusteltua taikka jos se vaaratilanteen vakavuus tai erityisluonne huomioon ottaen on tarpeen, eikä meripelastustoimen tehtävän suorittaminen merkittävällä tavalla vaaranna kyseisen viranomaisen muun tärkeän lakisääteisen tehtävän suorittamista.

Muiden meripelastusviranomaisten tehtävät meripelastustoimessa ovat seuraavat:

1) hätäkeskuslaitos osallistuu etsintä- ja pelastusyksiköiden sekä meripelastustoimen tehtäviin osallistuvan henkilöstön hälyttämiseen sen mukaan kuin siitä erikseen sovitaan;

2) ilmailuviranomaiset osallistuvat etsintä- ja pelastustoimintaan käyttäen ilmailun pelastuspalvelujärjestelmää;

3) Ilmatieteen laitos ja Merentutkimuslaitos antavat rajavartiolaitoksen käyttöön toimialaansa kuuluvaa asiantuntemusta;

4) merenkulkulaitos valvoo merialuetta alusliikennepalvelujärjestelmän avulla onnettomuus- ja vaaratilanteiden havaitsemiseksi ja paikantamiseksi sekä osallistuu etsintä- ja pelastustoimintaan tarjoamalla käytettäväksi sille kuuluvaa henkilöstöä ja kalustoa;

5) kuntien palokunnat, poliisi ja tullilaitos osallistuvat etsintä- ja pelastustoimintaan tarjoamalla käytettäväksi niille kuuluvaa henkilöstöä ja kalustoa;

6) puolustusvoimat valvoo merialuetta onnettomuus- ja vaaratilanteiden havaitsemiseksi ja paikantamiseksi alueellisen koskemattomuuden valvontaan liittyen sekä osallistuu etsintä- ja pelastustoimintaan tarjoamalla käytettäväksi sille kuuluvaa erityisasiantuntemusta, henkilöstöä ja kalustoa;

7) sosiaali- ja terveystoimintaviranomaiset järjestävät ja ylläpitävät lääkinnällisen pelastustoiminnan palveluja sekä huolehtivat pelastettujen psykososiaalisesta huollosta;

8) ympäristöviranomaiset vastaavat aluksista aiheutuvien alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjunnan järjestämisestä merionnettomuuksien yhteydessä yhdessä muiden viranomaisten kanssa sen mukaan kuin aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annetussa lainsäädännössä tarkemmin säädetään sekä antavat rajavartiolaitoksen käyttöön toimialaansa kuuluvaa asiantuntemusta.

Muut kuin edellä tarkoitetut valtion viranomaiset ja laitokset antavat vaaratilanteessa pyynnöstä rajavartiolaitoksen ja muun meripelastusviranomaisen käyttöön niille kuuluvaa asiantuntemusta, henkilöstöä ja kalustoa.

5 §

Neuvottelukunta ja johtoryhmät

Meripelastustoimen suunnittelua, kehittämistä ja seurantaa varten rajavartiolaitoksen apuna on meripelastustoimen neuvottelukunta.

Merivartioston apuna on meripelastuslohkon johtoryhmä, jonka tehtävänä on avustaa merivartiostoa meripelastustoimen suunnittelussa. Vaaratilanteen sitä edellyttäessä johtoryhmän tehtävänä on meripelastusjohtajan tukena sovittaa yhteen viranomaisten, vapaaehtoisten yhdistysten ja muiden yhteisöjen sekä muiden tahojen meripelastustoimen alaan kuuluvat tehtävät. Milloin vaaratilanteen laajuus tai erityinen vakavuus sitä edellyttää, voidaan meripelastuslohkon johtoryhmää laajentaa viranomaisten sekä vapaaehtoisten yhdistysten ja muiden yhteisöjen valtakunnallisen johdon edustajilla.

Onnettomuuspaikan johtajan avuksi tarvittaessa asetettavasta onnettomuuspaikan johtoryhmästä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

6 §

Vapaaehtoistoiminta

Meripelastustoimessa voidaan käyttää apuna vapaaehtoisia yhdistyksiä ja muita yhteisöjä, ei kuitenkaan tehtävässä, johon sisältyy merkittävää julkisen vallan käyttöä.

Rajavartiolaitos voi antaa meripelastustoi-

men alaan kuuluvia tehtäviä sekä koulutus- ja valistustehtäviä meripelastustoimen alalla toimivan vapaaehtoisen yhdistyksen tai muun yhteisön suorittavaksi.

7 §

Meripelastustoimen kansainvälinen yhteistoiminta

Meripelastuskeskus päättää valtioiden välisen sopimuksen tai vieraan valtion pyynnön perusteella käytettävissä olevan avun antamisesta ulkomaille meripelastustoimen alaan kuuluvassa asiassa, milloin se on ihmishenkien pelastamiseksi tarpeen. Meripelastuskeskus päättää myös avun pyytämisestä ulkomailta, milloin se on ihmishenkien pelastamiseksi tarpeen.

Meripelastuskeskuksen tulee 1 momentissa tarkoitettua apua vastaanottaessa avustaa ulkomaalaisia etsintä- ja pelastusyksiköitä niiden maahantuloon liittyvissä lupa-, ilmoitus- ja vastaavissa asioissa sen mukaan kuin maahantulon edellytyksistä erikseen säädetään tai Suomea sitovassa kansainvälisessä sopimuksessa määrätään.

8 §

Valmiusvaatimukset

Meripelastustoimi on suunniteltava ja järjestettävä niin, että siihen kuuluvat toimenpiteet voidaan suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti.

Rajavartiolaitos ylläpitää sille osoitettujen voimavarojen asettamissa rajoissa muiden meripelastustoimen tehtäviin soveltuvien etsintä- ja pelastusyksiköiden lisäksi valmiudessa helikoptereita, jotka muiden tehtäviensä ohella soveltuvat meripelastustoimen etsintä- ja pelastustehtävien suorittamiseen. Meripelastustoimen päivystysvalmiudessa olevalla helikopterilla tulee voida suorittaa etsintä- ja pelastustehtävään liittyviä perustason sairaankuljetuksia.

Yksittäistä vaaratilannetta koskevia etsintä- ja pelastustoimia mitoitettaessa on pyrittävä jättämään voimavaroja myös muiden samanaikaisten vaaratilanteiden etsintä- ja pelastustoimenpiteiden hoitamiseen, jos se on mah-

dollista tälle laille asetettujen tavoitteiden siitä vaarantumatta.

9 §

Pelastustoimien etusijajärjestys

Monialaonnettomuuden pelastustoimissa ihmishengen pelastaminen on ensisijainen tavoite. Samaan monialaonnettomuuteen liittyvät muut pelastus- ja torjuntatoimet on sovitettava yhteen ihmishengen pelastamiseen tähtäävien toimien kanssa meripelastusjohtajan määräämällä tavalla.

10 §

Velvollisuus osallistua meripelastustoimeen

Jokaisen on viipymättä välitettävä vaaratilannetta koskevat ilmoitukset ja tiedonannot sekä ilmoitettava sitä koskevat havainnot ja toimenpiteet asianomaiselle meripelastuskeskukselle tai meripelastuslohkokeskukselle.

Joka tietää toisen olevan vaarassa merellä, on velvollinen, jos se häntä itseään tai muita kohtuuttomaan vaaraan saattamatta on mahdollista, ryhtymään oma-aloitteisesti tilanteen edellyttämiin tarpeellisiin ja mahdollisiin toimiin vaarassa olevan pelastamiseksi.

Meripelastusjohtajan määräyksestä on jokainen työkykyinen henkilö, joka oleskelee vaara- tai onnettomuusalueella taikka sen läheisyydessä, velvollinen, jos se on merellä vaarassa olevien ihmisten etsimiseksi tai pelastamiseksi välttämätöntä, avustamaan meripelastustoimen tehtävässä, jollei pätevä syy ole esteenä. Erityisestä syystä voidaan muuallakin oleskeleva henkilö velvoittaa avustamaan meripelastustoimen tehtävässä. Avustamaan määrätty ei saa, ellei siihen ole pakottavaa syytä, poistua tehtävästä ennen kuin meripelastusjohtaja on antanut siihen luvan.

11 §

Velvollisuus luovuttaa omaisuutta meripelastustoimen tehtävässä käytettäväksi

Meripelastusjohtaja voi määrätä, jos se on merellä vaarassa olevien ihmisten etsimiseksi tai pelastamiseksi välttämätöntä, antamaan

meripelastustoimen tehtävässä käytettäväksi aluksia, ilma-aluksia ja muita kulkuneuvoja, elintarvikkeita, rakennuksia, viesti- ja tietoliikenneyhteyksiä, viestivälineitä, muuta kalustoa ja tarvikkeita sekä poltto- ja voiteluaineita.

12 §

Meripelastusrekisteri

Meripelastustoimen tehtävien tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi sekä vaaratilannetta koskevien tapahtumien ja siihen liittyvien etsintä- ja pelastustoimenpiteiden jälkikäteksi selvittämiseksi rajavartiolaitoksen esikunta (*rekisterinpitäjä*) pitää automaattisen tietojenkäsittelyn avulla valtakunnallista meripelastusrekisteriä vaaratilanteiden varalta laatimistaan toimintasuunnitelmista sekä vastaanottamistaan hätäilmoituksista ja niiden perusteella suoritetuista toimenpiteistä.

13 §

Meripelastusrekisterin tiedot

Meripelastusrekisteriin voidaan tallettaa meripelastustoimen toimintavalmiuden ylläpitämiseksi meripelastustoimen tehtävien hoitamiseen varautuneiden henkilöiden valmius-, tunnist- ja yhteystiedot.

Meripelastusrekisteriin voidaan tallettaa seuraavat hätäilmoituksen tekemiseen ja vastaanottamiseen liittyvät tiedot:

1) hätäilmoituksen tekijän yksilöimiseksi tiedot hänen nimestään, henkilötunnuksestaan tai syntymäajastaan, syntymäpaikastaan ja -maastaan, sukupuolestaan, kansalaisuudestaan tai kansallisuudestaan sekä muut tunnist- ja yhteystiedot;

2) hätäilmoituksen tekoaika ja -tapa;

3) hätäilmoitusta koskevat liittymän tunnistamistiedot ja matkaviestimen sijaintitiedot sekä tiedot liittymän tilaajasta, käyttäjästä ja asennusosoitteesta;

4) hätäilmoituksen vastaanottajan nimi sekä muut tunnist- ja yhteystiedot.

Meripelastusrekisteriin voidaan tallettaa vaaratilanteen johdosta seuraavat tiedot:

1) hätäilmoituksen kohteena olevan tai vaaratilanteesta pelastetun henkilön yksilöi-

miseksi tiedot hänen nimestään, henkilötunnuksesta tai syntymäajastaan, syntymäpaikastaan ja -maastaan, sukupuolestaan, kansallisuudestaan tai kansallisuudestaan sekä muut tunnistetiedot ja yhteystiedot;

2) tiedot 1 kohdassa tarkoitetun henkilön terveydentilasta, jos tiedoilla voidaan olettaa olevan merkitystä etsintä- ja pelastustoimenpiteiden tarkoituksenmukaiselle suorittamiselle;

3) tiedot vaaratilanteesta pelastetulle henkilölle suoritetuista hoitotoimenpiteistä;

4) muut tiedot hätäilmoituksen johdosta tai vaaratilanteesta suoritetuista toimenpiteistä.

Hätäilmoituksen nauhoite tai vastaava tekninen tallenne saadaan säilyttää rekisteritietojen yhteydessä.

14 §

Oikeus tietojen saamiseen viranomaisilta

Rajavartiolaitoksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta muulta meripelastusviranomaiselta meripelastustoimen suunnittelussa tarvittavat, mainitun viranomaisen toimintavalmiutta ja sijoittautumista koskevat tiedot sekä henkilöstön valmius-, tunnistetiedot ja yhteystiedot.

Rajavartiolaitoksella on oikeus vaaratilanteessa saada salassapitosäännösten estämättä maksutta meripelastustoimen tehtävien suorittamiseksi tarpeellisia tietoja seuraavasti:

1) Ajoneuvohallintokeskuksen pitämän tie liikenteen tietojärjestelmän ajoneuvo- ja ajokorttirekistereistä ja Ahvenanmaan maakuntahallituksen ajoneuvorekisteristä ajoneuvoa sekä sen omistajaa ja haltijaa koskevia tietoja;

2) poliisin tehtävailmoitusrekisteristä, hätäkeskustietojärjestelmästä sekä kunnan hätäkeskuksen hälytys- ja toimenpiderekisteristä hätäilmoitusta ja vaaratilannetta koskevia tietoja;

3) Ilmailulaitoksen tietojärjestelmästä ilma-alusta, ilma-aluksen omistajaa ja haltijaa sekä ilma-alusliikennettä koskevia tietoja;

4) kunnan satamalaitoksen tietojärjestelmästä aluksia sekä alus- ja tavaraliikennettä koskevia tietoja;

5) kalastusviranomaisilta kalastusalusta, aluksen omistajaa ja haltijaa sekä aluksen toimintaa koskevia tietoja;

6) maistraatin ja Ahvenanmaan maakuntahallituksen venerekistereistä venettä sekä veneen omistajaa ja haltijaa koskevia tietoja;

7) merenkululaitoksen ja Ahvenanmaan maakuntahallituksen alusrekistereistä sekä muista merenkululaitoksen ylläpitämistä rekistereistä alusta sekä sen omistajaa ja haltijaa koskevia tietoja;

8) merenkululaitoksen alusliikennepalvelujärjestelmästä alusliikennettä koskevia tietoja ja puolustusvoimilta merialueen valvontaa koskevia tietoja;

9) Telehallintokeskukselta tietoja radiolaitteen sijainnista sekä radioluparekisteristä radiolaitetta ja sen omistajaa sekä haltijaa koskevia tietoja;

10) tullilaitoksen tietojärjestelmästä alus- ja tavaraliikennettä koskevia tietoja;

11) väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmästä väestötietolain (507/1993) 4 ja 5 §:ssä tarkoitettuja tietoja.

Rajavartiolaitoksesta annetun lain (320/1999) 32 §:ssä tarkoitetun rajavalvontarekisterin tietoja voidaan vaaratilanteessa tarvittaessa käyttää etsintä- ja pelastustoimenpiteiden järjestämiseksi.

15 §

Oikeus tietojen saamiseen yksityisiltä yrityksiltä ja yhteisöiltä

Rajavartiolaitoksella on oikeus vaaratilanteessa saada salassapitosäännösten estämättä maksutta varustamolta, veneilyalan järjestöltä, matka-, rahti-, satama- ja pelastuspalveluja tarjoavalta yritykseltä sekä telakkayritykseltä meripelastustoimen tehtävien suorittamiseksi tarpeellisia alusta sekä sen miehistöä, matkustajia ja lastia koskevia tietoja.

16 §

Oikeus tietojen saamiseen teleyrityksiltä

Rajavartiolaitoksella on oikeus vaaratilanteessa saada salassapitosäännösten estämättä yksityisyyden suojasta televiestinnässä ja teletoiminnan tietoturvasta annetussa laissa (565/1999), jäljempänä *televiestinnän tietosuojalaki*, tarkoitettulta teleyritykseltä hätäilmoitusta koskevat liittymän tunnistamis-

tiedot ja matkaviestimen sijaintitiedot sekä tiedot liittymän tilaajasta, käyttäjästä ja asennusosoitteesta sen mukaan kuin televiestinnän tietosuojalain 18 §:n 2 ja 3 momentissa tarkemmin säädetään.

17 §

Tietojen luovutustapa

Rajavartiolaitoksella on oikeus saada 14—16 §:ssä tarkoitetut tiedot teknisen käyttöyhteyden avulla siten kuin siitä erikseen sovitaan tai muulla tavalla.

18 §

Henkilötietojen poistaminen meripelastusrekisteristä

Henkilötieto tulee poistaa meripelastusrekisteristä, kun sen säilyttämistä ei 12 §:ssä säädetyn rekisteröinnin tarkoituksen kannalta enää voida pitää tarpeellisena. Muu kuin meripelastustoimen toimintavalmiuden ylläpitämiseen liittyvä henkilötieto tulee kuitenkin poistaa rekisteristä viimeistään kymmenen vuoden kuluttua tapahtumasta.

Rajavartiolaitoksen on tarkistettava vähintään kerran vuodessa meripelastusrekisterissä olevien tietojen tarpeellisuus.

19 §

Muut meripelastusrekisterin käyttäjät

Muut meripelastusviranomaiset voivat tallettaa tietoja meripelastusrekisteriin ja käyttää sen tietoja teknisen käyttöyhteyden avulla, jos se on meripelastustoimen tehtävän hoitamisen vuoksi tarpeellista. Sotilaallisen maanpuolustuksen toimintavalmiutta ja suorituskykyä koskevia tietoja eivät kuitenkaan saa käsitellä muut viranomaiset kuin puolustusvoimat ja rajavartiolaitos.

Tietoja meripelastusrekisteriin tallettanut viranomainen vastaa tallettamiensa tietojen virheettömyydestä sekä tallettamisen ja käytön laillisuudesta omien tehtäviensä hoidossa.

20 §

Meripelastusrekisterin henkilötietojen käsittelyä ja tietojen julkisuutta koskevat säännökset ja määräykset

Meripelastusrekisterin henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan mitä henkilötietolaissa (523/1999) säädetään, jollei tässä laissa toisin säädetä. Meripelastusrekisterin henkilötietojen käsittelyssä noudatetaan lisäksi Suomea sitovia kansainvälisiä sopimuksia.

Meripelastusrekisterin tietojen julkisuuteen sovelletaan, mitä viranomaisten asiakirjojen julkisuudesta säädetään.

21 §

Palkkiot ja korvaukset

Valtio maksaa meripelastustoimen tehtävään 10 §:n 3 momentin nojalla määrätylle henkilölle kohtuullisen palkkion ja kustannusten korvauksen. Valtio maksaa vapaaehtoiselle yhdistykselle tai muulle yhteisölle kohtuullisen palkkion ja kustannusten korvauksen sellaiseen meripelastustoimen tehtävään osallistumisesta, jonka rajavartiolaitos on sille 6 §:n 2 momentin nojalla antanut.

Valtio maksaa meripelastustoimen tehtävään 10 §:n 3 momentin nojalla määrätylle henkilölle korvauksen tehtävässä turmeltuneista tai hävinneistä työvälineistä, vaatteista ja varusteista. Valtio maksaa vapaaehtoisen yhdistyksen tai muun yhteisön jäsenelle korvauksen tehtävässä turmeltuneista tai hävinneistä työvälineistä, vaatteista ja varusteista silloin, kun rajavartiolaitos on antanut tehtävän vapaaehtoiselle yhdistykselle tai muulle yhteisölle 6 §:n 2 momentin nojalla.

Valtio maksaa 11 §:n mukaan käyttöön otetun omaisuuden käytöstä täyden korvauksen, sekä täyden korvauksen turmeltuneesta, hävinneestä tai tuhoutuneesta omaisuudesta. Valtio maksaa vapaaehtoiselle yhdistykselle tai muulle yhteisölle täyden korvauksen meripelastustoimen tehtävässä turmeltuneesta, hävinneestä tai tuhoutuneesta omaisuudesta silloin, kun rajavartiolaitos on tehtävän sille 6 §:n 2 momentin nojalla antanut.

22 §

Palkkion ja korvauksen hakeminen

Edellä 21 §:ssä tarkoitettua palkkiota tai korvausta on haettava rajavartiolaitokselta kolmen kuukauden kuluessa palkkio- tai korvausperusteen syntymisestä. Turmeltunutta, hävinnyttä tai tuhoutunutta omaisuutta koskevan korvauksen maksamisen ehtona on, että vahingosta on ensi tilassa ilmoitettu meripelastusjohtajalle.

23 §

Korvaus tapaturmasta

Henkilölle, joka on 10 §:n 3 momentin perusteella määrätty avustamaan meripelastustoimen tehtävässä tai joka osallistuessaan meripelastustoimen tehtävään 6 §:n 2 momentin nojalla vapaaehtoisen yhdistyksen tai muun yhteisön jäsenenä, mutta jolla ei ole oikeutta korvaukseen tapaturmavakuutuslain (608/1948) 1 §:n mukaan, suoritetaan tehtävässä sattuneesta tapaturmasta korvaus valtion varoista. Korvaus suoritetaan samojen perusteiden mukaan kuin työtapaturmasta tai ammattitaudista. Korvaus suoritetaan vain siltä osin kuin henkilöllä ei ole oikeutta vähintään saman suuruiseen korvaukseen muun lain nojalla.

Jos vahingoittuneen työnantaja on tämän lain nojalla korvattavan tapaturman osalta maksanut palkkaa, ennakkoa tai muita maksuja, on työnantajan oikeudesta voimassa, mitä tapaturmavakuutuslaissa työnantajan oikeudesta säädetään.

Asian, joka koskee korvauksen suorittamista valtion varoista 1 ja 2 momentin nojalla, käsittelee ensimmäisenä asteena Valtiokonttori.

24 §

Merenkulun turvallisuusradioviestinnän vastuuviranomaiset

Rajavartiolaitos vastaa meripelastustoimen vaaratilanteiden radioviestinnästä ja siihen liittyvän valmiuden ylläpitämisestä. Merenkulkulaitos vastaa muusta merenkulun turvallisuusradioviestinnästä.

25 §

Eräiden hätämerkkien käyttämisen luvanvaraisuus

Kansainvälisistä säännöistä yhteentörmäämisen ehkäisemiseksi merellä vuonna 1972 tehdyn yleissopimuksen (SopS 30/1977) liitteessä IV määriteltyjen hätämerkkien ja tällaisia hätämerkkejä erehdyttävästi muistuttavien merkkien käyttö muuten kuin hätätilanteessa annettuna hätämerkinä on kielletty.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, merivartiosto voi valvonta-alueellaan ja siihen välittömästi liittyvien rannikkokuntien alueella sekä poliisi muualla maassa antaa luvan valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettyjen hätämerkkien käyttämiseen muualla kuin aluksessa tai ilma-aluksessa niiden käyttämiseen harjaannuttamiseksi. Edellytyksenä luvan antamiselle on se, ettei vaaraa tarpeettomien etsintä- ja pelastustöiden käynnistämiseksi ole, sekä se, ettei toiminnalla vaaranneta turvallisuutta. Luvan antava viranomaisella voi tarvittaessa määrätä harjoitukselle johtajan, jonka määräyksiä ja ohjeita harjoitukseen osallistuvien on noudatettava.

Rangaistus merihätää tai muuta vastaavaa hätää koskevasta perättömästä ilmoituksesta säädetään rikoslain (39/1889) 34 luvun 10 §:ssä.

26 §

Onnettomuuspaikan johtajan ja lentotoiminnan koordinaattorin asettaminen sekä virkavastuu

Onnettomuuspaikan johtajan ja lentotoiminnan koordinaattorin asettaa tehtävänsä meripelastusjohtaja.

Onnettomuuspaikan johtajaksi ja lentotoiminnan koordinaattoriksi asetettavan on oltava tehtävään hyvin perehtynyt virkamies. Kiireellisissä tapauksissa, joissa se ihmishenkien pelastamiseksi on välttämätöntä, voidaan onnettomuuspaikan johtajaksi ja lentotoiminnan koordinaattoriksi tilapäisesti nimetä muukin tehtävään kykenevä henkilö kuin virkamies.

Onnettomuuspaikan johtaja ja lentotoimin-

nan koordinaattori ovat tehtävässään virkavastuun alaisia.

27 §

Tarkemmat säännökset ja ohjeet

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä:

1) etsintä- ja pelastustoimista vaaratilanteissa;

2) etsintä- ja pelastustoimien johtamisesta, lopettamisesta ja keskeyttämisestä;

3) edellä 4 §:ssä tarkoitettujen muiden meripelastusviranomaisten tarkemmista tehtävistä;

4) meripelastustoimen neuvottelukunnan ja meripelastuslohkon johtoryhmän asettamisesta ja kokoonpanosta;

5) edellä 8 §:n 2 momentissa tarkoitetun perustason sairaankuljetuksen järjestämiseen liittyvästä koulutuksesta, ammattitaidon ylläpitämisestä ja ammattipätevyyden osoittamiseen liittyvästä menettelystä sekä muista perustason sairaankuljetuksen järjestämiseen liittyvistä käytännön seikoista;

6) meripelastusjohtajan kelpoisuusvaatimuksista;

7) edellä 21 §:ssä tarkoitetun palkkion ja korvauksen hakemisessa noudatettavasta menettelystä ja käytettävistä asiakirjoista;

8) edellä 25 §:n 2 momentissa tarkoitetun luvan hakemisessa noudatettavasta menettelystä, luvan johdosta tehtävistä ilmoituksista ja annettavista tiedotuksista sekä harjoitukselle määrättävän johtajan kelpoisuusvaatimuksista;

9) etsintä- ja pelastustoimia koskevista viranomaisten välisistä ilmoituksista ja niihin liittyvästä tietojenvaihdosta.

Sisäasiainministeriö antaa meripelastusohjeen, jonka tavoitteena on annettuja säännöksiä täydentäen johtaa meripelastustoimen mahdollisimman tehokkaaseen ja tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen sekä joka sisältää tiedot meripelastustoimen tehtävistä, rakenteesta, suunnittelusta, johtamisesta, viestijärjestelmästä, meripelastuskeskuksen ja -lohkokeskuksen tehtävistä sekä meripelastustoimeen liittyvästä yhteistoiminnasta.

28 §

Voimaantulosäännös

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä helmikuuta 2002.

Tällä lailla kumotaan meripelastuspalvelusta 20 päivänä elokuuta 1982 annettu laki (628/1982) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sisäasiainministeri *Ville Itälä*

N:o 1146

L a k i

merilain 6 luvun muuttamisesta

Annettu Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 2001

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 15 päivänä heinäkuuta 1994 annetun merilain (674/1994) 6 lukuun uusi 11 a §
seuraavasti:

6 luku
Aluksen päällikkö

11 a §
Merihädän vaara

päällikön on viivytyksettä ilmoitettava asiasta meripelastuslaissa (1145/2001) tarkoitetulle meripelastuskeskukselle tai meripelastuslohkokeskukselle taikka muulle asianomaisella alueella etsintä- ja pelastustointa johtavalle yksikölle.

Jos alus on vaarassa joutua merihätään, josta voi aiheutua vaaraa aluksessa oleville,

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä helmikuuta 2002.

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sisäasiainministeri *Ville Itälä*

N:o 1147

Laki

aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annetun lain muuttamisesta

Annettu Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 2001

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä 16 päivänä maaliskuuta 1979 annettuun lakiin (300/1979) uusi 31 a § seuraavasti:

31 a §
Milloin alusöljy- ja aluskemikaalivahingon torjuntatöihin osallistuu useita viranomaisia tai viranomaisten lisäksi vapaaehtoisia, muodostetaan tarvittaessa torjuntatöiden johtajan johtama johtoryhmä, jossa ovat eri viran-

omaisten sekä vapaaehtoisten yhdistysten ja muiden yhteisöjen edustajat.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä helmikuuta 2002.

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sisäasiainministeri *Ville Itälä*

N:o 1148

L a k i**yksityisyyden suojasta televiestinnässä ja teletoiminnan tietoturvasta annetun lain 7 ja 18 §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 2001

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yksityisyyden suojasta televiestinnässä ja teletoiminnan tietoturvasta 22 päivänä huhtikuuta 1999 annetun lain (565/1999) 7 § sekä 18 §:n otsikko ja 2 momentti sekä *lisätään* 18 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 532/2000, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, seuraavasti:

7 §

Vaitiolovelvollisuus

Teleyrityksen palveluksessa oleva tai ollut ei saa luvattomasti ilmaista, mitä hän on tehtävässään saanut tietää televiestin sisällöstä, televiestinnän harjoittajien tunnistamistiedoista tai matkaviestimen sijaintitiedoista, ellei 3 luvun säännöksistä muuta johdu.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu vaitiolovelvollisuus on myös telemarkkinalain 12 §:ssä tarkoitettulla valtuutetulla teleurakoitsijalla sekä sillä, joka on tai on ollut teleurakoitsijan palveluksessa.

18 §

Tietojen luovutus viranomaiselle

Sen estämättä, mitä 7 §:ssä säädetään tai mitä tilaaja on sopinut teleyrityksen kanssa tunnistamistietojen tai matkaviestimen sijaintitietojen pitämisestä salassa, teleyritys on velvollinen luovuttamaan hätäkeskukselle,

poliisin hälytyskeskukselle sekä meripelastuskeskukselle ja -lohkokeskukselle:

1) sen liittymän tunnistamistiedot, josta hätäilmoitus on tehty ja jota se koskee, sekä tiedot liittymän tilaajasta, käyttäjästä ja asennusosoitteesta samoin kuin sen matkaviestimen tiedossa olevan sijainnin, josta hätäilmoitus on tehty; ja

2) hätäilmoituksen kohteena olevan matkaviestimen käyttäjän matkaviestimen tiedossa olevan sijainnin, jos liittymän käyttäjä on hätäilmoituksen vastaanottaneen viranomaisen perustellun käsityksen mukaan ilmeisessä hädässä tai välittömässä vaarassa.

Hätäilmoituksia vastaanottava viranomainen toteuttaa ja ylläpitää omalla kustannuksellaan teknisen ratkaisun 2 momentissa tarkoitettujen tietojen vastaanottamiseksi. Teleyritys on velvollinen antamaan 2 momentissa tarkoitettut tiedot maksutta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä helmikuuta 2002.

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 2001

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**Sisäasiainministeri *Ville Itälä*

N:o 1149

Laki**häätäkeskuslain 8 §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 2001

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 18 päivänä helmikuuta 2000 annetun häätäkeskuslain (157/2000) 8 §:n 1 momentin johdantokappale ja 11 kohta seuraavasti:

8 §

Tiedonsaantioikeus rekistereistä

Häätäkeskuslaitoksen henkilöstöön kuuluvalla on häätäkeskukselle laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada tehtävän alkutoimenpiteiden tai työturvallisuuden varmistamiseksi taikka asianomaisen yksikön tukemiseksi tarpeellisia tietoja maksutta asianomaisen rekisterinpitäjän kanssa sovitulla tavalla. Tässä tarkoituksessa voidaan saada:

11) yksityisyyden suojasta televiestinnässä

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 2001

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**

ja teletoiminnan tietoturvasta annetussa laissa (565/1999), jäljempänä *televiestinnän tietosuojalaki*, tarkoitetulta teleyritykseltä häätäilmoitusta koskevat liittymän tunnistamistiedot ja matkaviestimen sijaintitiedot sekä tiedot liittymän tilaajasta, käyttäjästä ja asennusosoitteesta sen mukaan kuin televiestinnän tietosuojalain 18 §:n 2 ja 3 momentissa tarkemmin säädetään;

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä helmikuuta 2002.

Sisäasiainministeri *Ville Itälä*

N:o 1150

L a k i

pelastustoimilain 43 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 2001

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä huhtikuuta 1999 annetun pelastustoimilain (561/1999) 43 §:n 2 momentti seuraavasti:

43 §

Hätäkeskuksen tehtävät

Tehtäviensä suorittamista varten hätäkeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä yksityisyyden suojasta televiestinnässä ja teletoiminnan tietoturvasta annetussa laissa (565/1999), jäljempänä *televiestinnän tietosuojalaki*, tarkoitetulta teleyritykseltä hätäilmoitusta koskevat liittymän tun-

nistamistiedot ja matkaviestimen sijaintitiedot sekä tiedot liittymän tilaajasta, käyttäjästä ja asennusosoitteesta sen mukaan kuin televiestinnän tietosuojalain 18 §:n 2 ja 3 momentissa tarkemmin säädetään. Hätäkeskuksella on oikeus saada tiedot myös teknisen käyttöyhteyden avulla.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä helmikuuta 2002.

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sisäasiainministeri *Ville Itälä*

N:o 1151

L a k i

viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 2001

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta 21 päivänä toukokuuta 1999 annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 31 kohta seuraavasti:

24 §

Salassa pidettävät viranomaisen asiakirjat

Salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja ovat, jollei erikseen toisin säädetä:

31) asiakirjat, jotka sisältävät tiedon henkilön ilmoittamasta salaisesta puhelinnumerosta tai tiedon matkaviestimen sijaintipaikasta, samoin kuin asiakirjat, jotka sisältävät tiedon henkilön kotikunnasta ja hänen siellä

olevasta asuinpaikastaan tai tilapäisestä asuinpaikastaan samoin kuin puhelinnumerosta ja muista yhteystiedoista, jos henkilö on pyytänyt tiedon salassapitoa ja hänellä on perusteltu syy epäillä itsensä tai perheensä terveyden tai turvallisuuden tulevan uhatuksi;

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä helmikuuta 2002.

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sisäasiainministeri *Ville Itälä*

N:o 1152

Oikeusministeriön asetus**velallisen maksukyvyyn arvioinnin perusteista yksityishenkilön velkajärjestelyssä**

Annettu Helsingissä 27 päivänä marraskuuta 2001

Oikeusministeriön päätöksen mukaisesti muutetaan yksityishenkilön velkajärjestelystä 25 päivänä tammikuuta 1993 annetun lain (57/1993) 4 §:n 2 momentin nojalla, sellaisena kuin se on laissa 113/1995 velallisen maksukyvyyn arvioinnin perusteista yksityishenkilön velkajärjestelyssä 30 maaliskuuta 2001 annetun asetuksen (322/2001) 4 § 1 momentti, seuraavasti:

4 §

Muut välttämättömät elinkustannukset

Muihin välttämättömiin elinkustannuksiin luetaan velallisen ja hänen perheensä ravintomenot, vaatemenot, tavanomaisen suuruiset terveydenhoitomenot sekä henkilökohtaisesta ja kodin puhtaudesta, kodin ylläpidosta, paikallisliikenteen käytöstä, sanomalehden tilauksesta, televisioluvasta, puhelimen käytöstä ja harrastus- ja virkistystoiminnasta aiheutuvat menot sekä muut vastaavat menot. Näistä kustannuksista velallisen ei tarvitse esittää erillistä selvitystä, vaan ne otetaan huomioon kuukautta kohden seuraavan suuruisina:

1) yksinäinen henkilö tai yksinhuoltaja 440 euroa;

2) avioliitossa tai avioliitonomaisessa suhteessa asuva henkilö tai henkilö, joka asuu yhteistaloudessa toisen täysi-ikäisen henkilön kanssa, 370 euroa;

3) velallisen kanssa samassa taloudessa asuva alaikäinen lapsi siten, että ensimmäinen ja toinen lapsi 280 euroa, kolmas ja sitä seuraavat lapset 260 euroa, ja

4) velallisen kanssa samassa taloudessa asuva 17 vuotta täyttänyt lapsi 310 euroa.

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2002.

Helsingissä 27 päivänä marraskuuta 2001

Oikeusministeri *Johannes Koskinen*

Hallitussihteeri Merja Muilu